

M E G H Í V Ó

GYENGE ENIKŐ (BUDAPEST)

**„Az igaz hitben végig megmaradgyunk /
Noha ez földön szükség nyomorognunk”
Lajtha László (1892-1963) pályaképe**

Díszvendég: ERDÉLYI ZSUZSANNA (Budapest)

Kossuth- és Európa-díjas néprajzkutató, Lajtha egykori munkatársa

Időpont és helyszín: 2006. május 19., péntek, 19.30 óra, Magyar Katolikus Misszió Döpfner Háza,
Oberföhringer Str. 40., 81925 München
Rendezők: MMI és a KMÉM Pax Romana Müncheni Csoportja
Házigazda: K. Lengyel Zsolt (MMI)

A Budapesten született Lajtha László a 20. század első felének Bartók és Kodály mellett legjelentősebb magyar zeneszerzője, népzene kutatója és zenepedagógusa. Zongoraművész is volt, emellett karmester, egyházzeneész, hangverseny-szerkesztő és zenei ismeretterjesztő, továbbá hangszer-történész, tudományszervező határon innen és túl. Zeneszerzőként a francia impresszionizmus stílusvilágát éppúgy a magáénak vallotta, mint a magyar és a kelet-európai népzeneét. Bartók legközelebbi munkatársaként döntően befolyásolta a magyar népzene kutatót. Bemutatói javarészt Magyarország nyugati határain kívül zajlottak, igen kedvező visszhangot kiváltva; műveinek kiadója a patinás francia Leduc. A Francia Akadémia 1955-ben *rendes* tagjává választotta - a magyar művészek közül elsőként. Hazájában egyidejűleg a politikai okú elhallgattatás sorsát viselte, amely csak röviddel halála előtt kezdett enyhülni.

Estünk legújabb műhelymunkák eredményeiből merít, amelyek egy merőben egyéni szerkezetű és értékteremtő életművet hivatottak kiemelni a ma is észlelhető mellőzöttségéből. A kép- és hangdokumentumokkal színesített előadás felvázolja Lajtha életútját, szellemi fejlődését és személyiségét. Bemutatja Bartókhhoz és Kodályhoz fűződő viszonyát, megvilágítja népzene gyűjtésének eredményeit, jellemzi zeneszerzői teljesítményeit „a francia kapcsolat”, a nemzetközi hírnév és a hazai méltatás összefüggésében. Végül kitér politikai kiállítására az ötvenes években. Erdélyi Zsuzsanna valamennyi témakörben felidézi Mesteréről a személyes ismeretség és szakmai együttműködés emlékeit.

ERDÉLYI ZSUZSANNA 1921-ben született Komáromban. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán magyar-olasz-filozófia tanári és bölcsészdoktori oklevelet szerzett 1944-ben, illetve 1945-ben. 1944-től előadó, 1945-től miniszteri fogalmazó a Külügyminisztérium sajtóosztályán, ahonnan 1948-ban politikai okokból elbocsátják. A Népművészeti Intézet külső munkatársa (1951-1955), a Művelődésügyi Minisztérium felügyelete alá tartozó, Lajtha László vezette népzenei kutatócsoport (1953-1963), a Néprajzi Múzeum Népzenei Osztályának (1964-1971), a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutató Csoportjának (1971-1986), majd Filozófiai Intézetének (1987-1990) tudományos munkatársa. 2001-től a Szent István Akadémia, 2002-től a Magyar Művészeti Akadémia tagja.

Erdélyi Zsuzsanna az archaikus népi imádságok felfedezésével, műfaji leírásával, művelődéstörténeti, irodalmi és néprajzi elemzésével és közzétételével szerzett nemzetközi szakmai tekintélyt. Kutatási teljesítményeit számos nemzeti és nemzetközi díjjal jutalmazták (pl. Népművészeti Európa-díj, Hamburg 1983, A Magyar Köztársaság Babérkoszorúval Ékesített Zászlórendje, 1991, Bethlen Gábor-díj, 1996, Pitre-díj, Palermo, 1996, Magyar Örökség Díj, 1988, Kossuth-díj, 2001, a Magyar Művészeti Akadémia aranyérme, 2001). Munkássága nagymértékben közrejátszott abban, hogy Magyarországon az 1970-es évektől a vallási néprajz a hatóságoktól megtúrt tudományos munkaterületté váljon. Előadásai-val és publikációival számos pályatársra hatott szakágazatokon felett, és tanítványok sorát nevelte a közösségi emlékezet irodalom- és művelődéstörténeti kutatásának az élvonalába (ld. „Nyisd meg, Uram, szent ajtódat...” Köszöntő kötet Erdélyi Zsuzsanna 80. születésnapjára. Szerk. Barna Gábor. Bp. 2001; Imádságos asszony. Tanulmányok Erdélyi Zsuzsanna tiszteletére. Szerk. Czövek Judit. Bp. 2003).

Válogatás újabb magyar nyelvű műveiből:

Amor Sanctus (In: A szerelem kertjében. Erotikus jelképek a művészetben. Szerk. Hoppál Mihály, Szepes Erika. Bp. 1987, 179-202); Archaikus népi imádságok (In: Magyar néprajz. V.: Népköltészet. Főszerk. Vargyas Lajos. Bp. 1988, 692-742); Az írástudatlanok felelőssége. Beszélgetés egy moldvai csángó asszonnyal (In: Új írás 1988/11:70-89); „Módúvába hitték a szegént”. Sorsok, imák, vallomások. Szociográfia (In: Új írás 1990/2:47-57; 3:87-102); Modern szinkretizmus (In: Néphit, népi vallásosság ma Magyarországon. Szerk. Horváth Pál. Bp. 1990, 9-30); „...Magyarországot a Máriára bízta”. Mária-énekek és imák az elmúlt századok népi imakönyveiből (In: Új írás 1990/5:61-76; 6:10-36); „Csókolja egész Magyarországot Juliska néni”. Vallásos hagyományaink mentése külsországi magyarjaink között (In: Vallásosság és népi kultúra a határainkon túl. Szerk. Fejős Zoltán, Küllös Imola. Bp. 1990, 9-57); Az archaikus népi imádságok interetnikus kapcsolatai (In: Népi vallásosság a Kárpát-medencében. II. Szerk. Lackovits Emőke. Veszprém/Debrecen 1997, 16-23); A látomásformulák szerepe az archaikus népi imádságokban (In: Eksztázis, álom, látomás. Vallásetnológiai fogalmak tudományközi megközelítésben. Szerk. Pócs Éva. Bp. 1998, 405-432); Hegyet hágék, lőtőt lépék. Archaikus népi imádságok (bővített kiadás: Bp. 31999), Aki ezt az imádságot... Élő passiók (Pozsony 2001).

További életrajzi adatok és részletes személyi bibliográfia: <http://www.hagyomanyokhaza.hu/index.php?page=510> (2006. április 26.).

GYENGE ENIKŐ zenetörténész 1961-ben született Kolozsváron. Tanulmányait szülővárosában, a G. Dima Zeneakadémia zenetudomány tanszakán, majd a svájci Freiburg (Fribourg) Miséricorde Egyetemén végezte. 1988-tól Magyarországon él, jelenleg a Hungaroton magyar lemezcég szerkesztője. Szakterülete a 18. század második felének egyházi zenéje, ezen belül Joh. Michael Haydn és K. Ditters von Dittersdorf nagyváradi munkássága. 2000-től a Hagyományok Háza keretében közreműködik a Lajtha-hagyaték feldolgozásában, valamint a Lajtha Archívum és Dokumentációs Központ létrehozásában. Lajtha válogatott, kiadatlan leveleit a 'Muzsika' 2003. évfolyamának 2., 3., 4. és 6. számában adta közre „Önarckép tollal” címen.

Az előadás és az általános eszmecsere után koccintásnyi időre maradjanak még velünk.

Igényes műsorok megvalósítása érdekében kérjük és köszönjük közönségünk önkéntes támogatását - a helyszínen, avagy „Müncheni csoport” jellegével a KMÉM Pax Romana következő bankszámlájára:
LIGA Spar- und Kreditgenossenschaft, BLZ 750 903 00, Konto: 210 30 95.
A pénzintézeti úton érkezett adományokról bizonylatot postázunk.